

StrålevernInfo

Teknisk kvalitetskontroll i Mammografiprogrammet

Mammografiprogrammet startet som et prøveprosjekt i fire fylker i 1996 og blir i løpet av 2003 et landsdekkende tilbud til alle kvinner fra 50 til 69 år. Programmet er et samarbeid mellom Kreftregisteret, Folkehelseinstituttet (tidl. Statens helseundersøkelser), fylkene/helseregionene og Statens strålevern. Strålevernet var med i referansegruppen som planla prøveprosjektet, og har siden oppstart hatt ansvar for koordinering og rådgivning innen teknisk kvalitetskontroll, optimalisering av bilde kvalitet og stråledoser, samt opplæring innen disse emnene.

Strålevernet er tildelt ansvar for rådgiving og koordinering innen:

1. Teknisk kvalitetskontroll av røntgenapparatene
2. Optimalisering av bilde kvalitet og stråledoser
3. Opplæring av lokalt personell innen teknisk kvalitetskontroll, bilde kvalitet, strålefysiske prinsipper m.v.
4. Nordisk og internasjonalt samarbeid for utvikling av målemetoder og kvalitetskontroll rutiner
5. Evaluering av nye bildediagnostiske metoder.

En gruppe på Strålevernet bestående av fire medisinske fysikere er i dag tilknyttet mammografiprogrammet. Vi har dessuten en representant i den nasjonale rådgivningsgruppen for Mammografiprogrammet.

Årlig tilsyn og daglig kontroll

Alt teknisk utstyr kontrolleres og godkjennes av Strålevernet før det tas i bruk i screeningen, deretter årlig. Rundt 50 mammografiapparater etterses med årlig teknisk kontroll og vurdering av bilde kvalitet og stråledoser. Apparatenes funksjon og kvaliteten av bildene blir også fulgt opp med daglig kvalitetskontroll utført av stedets radiografer med utpekt ansvar for dette.

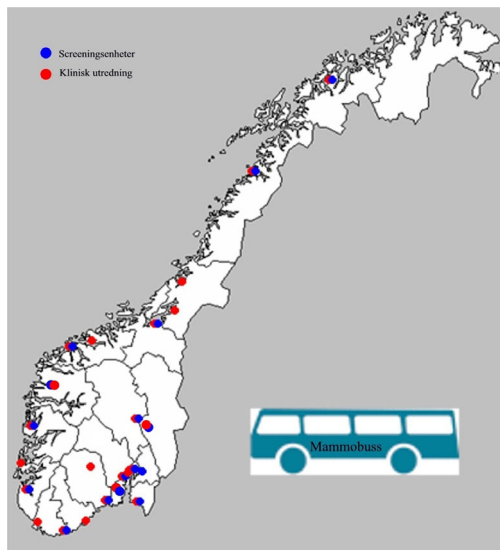

Mammografigruppen ved Strålevernet. F.v. Ingrid Helen R. Hauge, Kirsti Bredholt, Kristin Pedersen og Ida W. Ormberg

Det er utarbeidet egne prosedyrer for disse målingene som bygger på nordiske og internasjonale anbefalinger, og manualene revideres jevnlig av Strålevernet.

Måledata over nett

For å forenkle arbeidet med registrering, analyse, kommunikasjon og lagring av lokale måledata, ble det i 2002 utviklet et dataverktøy som knyttes opp mot Kreftregisterets database for Mammografiprogrammet. Systemet vil bli installert på alle laboratorier knyttet til Mammografiprogrammet i løpet av 2003. Vi tar sikte på å få utviklet et tilsvarende system for behandling av testdata fra målingene Strålevernet gjør under årlig tilsyn.

Steder som er med i programmet pr 01.01. 2003, som dessuten inkluderer fire fullt utstyrte busser

Høy kompetanse

Strålevernet arrangerte i perioden 1995 til 2001, i samarbeid med bl.a. Det norske Radiumhospital og Kreftregisteret, årlige mammografikurs for radiografer. Kursene hadde hovedvekt på tekniske og fysiske emner, og besto både av en teoretisk og en praktisk del. Fra høsten 2001 har Norsk Radiograførbundet overtatt det

administrative arbeidet med disse kursene, som i hovedsak har beholdt sitt faglige innhold. Alle steder inkludert i Mammografiprogrammet skal ha en utpekt kvalitetskontrollradiograf som har gjennomgått et slikt kurs. Strålevernet foreleser også jevnlig på kurs for radiologer i emner innen vårt ansvarsområde..

Mot en digital hverdag

Mens øvrig røntgenvirksomhet for en stor del nå kan utføres ved bruk av bilderegistrering basert på digital detektorteknologi, er slik teknologi fremdeles ikke tatt i bruk i mammografi. Spesielle krav til oppløsning og bildekvalitet er noen av årsakene til dette. Digitale mammografisystemer er imidlertid på vei inn, noe som gir nye utfordringer innen Strålevernets ansvarsområder. I den forbindelse har Strålevernet bl.a. arrangert et internasjonalt arbeidsmøte om kvalitetskontroll i digital mammografi i Oslo. Vi har også god kontakt med tilsvarende fagmiljøer i Europa som arbeider med denne problematikken.

Mer informasjon om programmet fins på Kreftregisterets nettsider <http://www.kreftregisteret.no> og Strålevernets nettsider <http://www.stralevernet.no>.

Hva er mammografi?

Mammografi er røntgenundersøkelse av bryst som gjøres for å finne brystkreft. Det benyttes røntgenapparater (mammografer) som er spesielt tilpasset undersøkelsen. Undersøkelsen utføres av radiografer, og bildene tydes av leger som er spesialutdannet for tolkning av røntgenbilder (radiologer). Røntgenbilder av bryst kalles mammogrammer. Med mammografi kan man finne svulster som er så små at de ikke kjennes. Ved mammografiscreening gis et tilbud om mammografiundersøkelse til kvinner som i utgangspunktet ikke har symptomer på sykdom. Hensikten er å finne svulster i brystene på et så tidlig stadium at sjansen for et godt behandlingsresultat

Små stråledoser – minimal risiko

Hver enkelt mammografiundersøkelse gir svært liten stråledose. Også når man gjentar undersøkelsen regelmessig, for eksempel ved å møte opp til jevnlig screeningundersøkelser, er faren for å rammes av skader på grunn av denne strålingen minimal. Det viktigste er at en kreftsvulst oppdages på et tidlig tidspunkt. Strålevernet oppfordrer derfor kvinner til å takke ja til invitasjonen om deltakelse i programmet.